

Sygn. akt II CSK 584/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

SSA Barbara Lewandowska

w sprawie z powództwa Z. G. i in., [...] przeciwko Skarbowi Państwa - Wojewodzie [...] o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej pozwanego Skarbu Państwa Wojewody [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 lutego 2016 r.,
zmienionego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 27 lipca 2016 r.,

uchyła zaskarżony wyrok w zakresie punktu 1 (pierwszego), punktu 2 (drugiego) litera f), punktu 3 (trzeciego), punktu 4 (czwartego) w części oddalającej apelację pozwanego w stosunku do powodów Z.G., K.G., D.N., S.O. i S.M., punktu 6 (szóstego) w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego między tymi powodami a pozwanym i punktu 8 (ósmego) w części zasądzającej na rzecz tych

**powodów od pozwanego koszty postępowania zażaleniowego i
tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu w [...] do
ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 19 marca 2013 r. wniesionym do sądu w dniu 20 marca 2013 r. Z.G., K.G. i D.N. wnieśli o zasądzenie od Skarbu Państwa – Wojewody [...]

odpowiednio kwot 331 333,3 zł, 82 833,33 zł i 82 833,33 zł, z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Sprawę oznaczono sygnaturą I C .../13.

Pozwem z dnia 18 marca 2013 r. wniesionym do sądu w dniu 20 marca 2013 r. E.J., A.O., E.W., P.O., M.O. i S.O. wniesli o zasądzenie od Skarbu Państwa – Wojewody [...] odpowiednio kwot 36 975 zł, 36 975 zł, 36 975 zł, 36 975 zł, 36 975 zł i 308 125 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2013 r. do dnia zapłaty. Sprawę oznaczono sygnaturą I C .../13.

Pozwem z dnia 6 marca 2013 r. wniesionym do sądu w dniu 20 marca 2013 r. S.M. wniosła o zasądzenie od Skarbu Państwa – Wojewody [...] kwoty 451 000 zł z ustawowymi od dnia 25 lutego 2013 r. do dnia zapłaty. Sprawę oznaczono sygnaturą I C .../13.

Wszyscy powodowi wnosili o zasądzenie żadnych kwot tytułem naprawienia szkody wyrządzonej bezprawnymi decyzjami o wywłaszczeniu nieruchomości.

Postanowieniem z dnia 29 października 2014 r. Sąd Okręgowy w [...] połączył wszystkie sprawy do łącznego rozpoznania.

Wyrokiem łącznym z dnia 11 marca 2015 r. Sąd:

- w sprawie I C .../13 (pkt I.1-3) zasądził od pozwanego na rzecz Z.G. kwotę 236 771,77 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2013 r. do dnia zapłaty, K.G. kwotę 59 192,94 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2013 r. do dnia zapłaty oraz D.N. kwotę 59 192,94 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2013 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części i rozstrzygnął o kosztach procesu,

- w sprawie I C .../13 (pkt II.1-3) zasądził od pozwanego na rzecz E. J. kwotę 26 420,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2013 r. do dnia zapłaty, A. O. kwotę 26 420,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2013 r. do dnia zapłaty, E. W. kwotę 26 420,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2013 r. do dnia zapłaty, P. O. kwotę 26 420,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2013 r. do dnia zapłaty, M. O. kwotę 26 420,69 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2013 r. do dnia zapłaty, S. O. kwotę 220 172,46 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego 2013 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części i rozstrzygnął o kosztach procesu,

- w sprawie I C ../13 (pkt III.1-3) zasądził od pozwanego na rzecz S.M. kwotę 255 292, 36 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 lutego do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Sąd ustalił, że Z.G. S. G. byli, na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej, właścicielami nieruchomości położonej w O., obejmującej działki nr 1097 i nr 1098, o powierzchni łącznej 2.485 m². Decyzją z dnia 18 stycznia 1978 r. Kierownik Zarządu Gospodarki Terenami w N. orzekł o wywłaszczeniu tej nieruchomości na rzecz Państwa i przyznał właścicielom z tego tytułu odszkodowanie w kwocie 13 419 zł. Decyzją z dnia 26 października 2012 r. Wojewoda [...] stwierdził, że decyzja z dnia 18 stycznia 1978 r. została wydana z naruszeniem prawa. Obecnie działki nr 1097 i nr 1098 stanowią część działki nr 1834/2. Wartość nieruchomości objętej decyzją z dnia 18 stycznia 1978 r. według jej stanu na dzień wydania tej decyzji, a cen obecnych wynosi 366 000 zł i pozostaje aktualna na luty 2013 r. S. G. zmarła w dniu 29 czerwca 1986 r. Jej spadkobiercami – po 1/3 części – są Z.G., K. G. i D.N..

E. O. i S.O. byli, na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej, właścicielami nieruchomości położonej w O., obejmującej działki nr 1099 i nr 1100, powierzchni łącznej 2.465 m². Decyzją z dnia 18 stycznia 1978 r. Kierownik Zarządu Gospodarki Terenami w N. orzekł o wywłaszczeniu tej nieruchomości na rzecz Państwa i przyznał właścicielom z tego tytułu odszkodowanie w kwocie 13 311 zł. Decyzją z dnia 24 października 2012 r. Wojewoda stwierdził, że decyzja z dnia 18 stycznia 1978 r. została wydana z naruszeniem prawa. Obecnie działki nr 1099 i nr 1100 stanowią część działki nr 1834/2. Wartość nieruchomości objętej decyzją z dnia 18 stycznia 1978 r. według jej stanu na dzień wydania tej decyzji, a cen obecnych wynosi 363 000 zł i pozostaje aktualna na luty 2013 r. E.O. zmarł w dniu 26 marca 1983 r. Jego spadkobiercami są S.O. w 1/4 części oraz A.O., E.W., E.J., P.O. i M.O. – każde w 3/20 części. Pismem z dnia 14 lutego 2013 r. S.O., A.O., E.W., E.J., P.O. i M.O. wezwali pozwanego do zapłaty w terminie do dnia 25 lutego 2013 r. odszkodowania w kwocie 900 000 zł w związku ze szkodą poniesioną na skutek wydania z naruszeniem prawa decyzji z dnia 18 stycznia 1978 r. Pozwany pismem z dnia 21 lutego 2013 r. odmówił zapłaty.

S.M. była właścicielką nieruchomości położonej w O., stanowiącej działkę nr 1104/2, o powierzchni 2.255 m². Decyzją z dnia 13 stycznia 1978 r. Kierownik Zarządu Gospodarki Terenami w N. orzekł o wywłaszczeniu tej nieruchomości na rzecz Państwa i przyznał właścicielce z tego tytułu odszkodowanie w kwocie 24 228,90 zł. Decyzją z dnia 11 grudnia 2012 r. Wojewoda stwierdził, że decyzja z dnia 18 stycznia 1978 r. została wydana z naruszeniem prawa. Obecnie działka nr 1104/2 stanowi działki nr 1834/4, nr 1834/5, nr 1834/6 i nr 1819/3. Wartość nieruchomości objętej decyzją z dnia 18 stycznia 1978 r. według jej stanu na dzień wydania tej decyzji, a cen obecnych wynosi 297 400 zł i pozostaje aktualna na luty 2013 r. Pismem z dnia 14 lutego 2013 r. S.M. wezwała pozwanego do zapłaty w terminie do dnia 25 lutego 2013 r. odszkodowania w kwocie 900 000 zł w związku ze szkodą poniesioną na skutek wydania z naruszeniem prawa decyzji z dnia 18 stycznia 1978 r. Pozwany pismem z dnia 21 lutego 2013 r. odmówił zapłaty.

Oceniając powództwa w świetle dawnych przepisów art. 160 § 1, 2, 3 i 6 k.p.a. w związku z art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692, dalej „ustawa z 2004 r.”) uznał, że – przy uwzględnieniu stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 31 marca 2011 r., III CZP 112/10 (OSNC 2011, nr 7 - 8, poz. 75) roszczenie powodów nie uległo przedawnieniu. Trzyletni termin przedawnienia przewidziany w dawnym art. 160 § 6 k.p.a. należy bowiem liczyć od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca, że decyzje wywłaszczeniowe zostały wydane z naruszeniem prawa. Chodzi więc o decyzje z dnia 26 października 2012 r., z dnia 24 października 2012 r. i z dnia 11 grudnia 2012 r., które stały się ostateczne w 2012 r., a powództwa wytoczono w 2013 r.

Sąd przyjął, że na skutek decyzji wywłaszczeniowych powodowie (ich poprzednicy prawni) ponieśli szkodę w postaci utraty własności nieruchomości, które były nimi objęte. Uznał, że między szkodą powodów a wydaniem tych decyzji istnieje adekwatny związek przyczynowy (art. 361 § 1 k.c.). Nie zmienia tej oceny to, że przyczyną stwierdzenia wydania tych decyzji z naruszeniem prawa była przyczyna formalna (uchybienie w zakresie właściwości) i organ nadzorczy nie zanegował tego, że istniały materialnoprawne przesłanki wywłaszczenia. Nie ma podstaw, aby w tym kontekście Sąd dokonywał oceny, jaka decyzja

zostałaby wydana, gdyby w sprawie wywłaszczenia orzekał właściwy organ. Sądy w postępowaniu cywilnym nie mogą badać prawidłowości podjęcia decyzji administracyjnej, w tym oceniać, czy istnieją przesłanki, które w świetle administracyjnego prawa materialnego były podstawą jej podjęcia. Nie ma podstaw do zastępowania organu administracyjnego przez sąd w celu oceny, czy właściwy organ wydałby takie same decyzje.

Wysokość odszkodowania należnego powodom ustalać należy przyjmując wartość wywłaszczonych nieruchomości według stanu na dzień ich wywłaszczenia, ale według obecnych cen. Od tej wysokości należy odjąć kwoty odszkodowań, które wypłacono powodom (ich poprzednikom prawnym) na podstawie decyzji wywłaszczeniowych. Sąd przyjął, że kwoty te – po urealnieniu przez ich odniesienie do wartości przeciętnego wynagrodzenia w 1978 r. oraz przeliczeniu według wartości przeciętnego wynagrodzenia w chwili wyrokowania – wynoszą 10 842,34 zł (w sprawie I C .../13), 10 724,06 zł (w sprawie I C .../13) i 19 555,64 zł (w sprawie I C .../13).

Pomniejszwszy określone w opinii biegłego kwoty odpowiadające wartości nieruchomości według ich stanu na dzień wywłaszczenia, a cen na dzień wydania wyroku, o wskazane urealnione kwoty wypłaconych odszkodowań i podzieliwszy je między poszczególnych powodów stosownie do ich udziałów Sąd ustalił kwoty, które zasądzone zostały w wyroku na rzecz każdego z nich.

O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z art. 481 § 1 i 2 i art. 455 k.c., zasądzając je każdorazowo od dnia wezwania pozwanego przez powodów do zapłaty, tj. od dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie I C/13, będącej datą przypadającą po doręczeniu pozwanemu pozwu, ponieważ w tej sprawie powodowie nie wezwali pozwanego do zapłaty przed wytoczeniem powództwa, i od dnia 26 lutego 2013 r. w sprawach [...], w których powodowie takiego wezwania dokonali. Sąd przyjął, że – skoro pomiędzy datami wymagalności roszczeń o odszkodowanie, wyznaczonymi chwilą wezwania pozwanego do zapłaty, a datą wyrokowania nie doszło do znacznej zmiany cen nieruchomości – zasądzenie odsetek ustawowych od daty wymagalności roszczeń, a nie od chwili wyrokowania, nie spowoduje zatracenia przez te odsetki ich funkcji, polegającej na tym, że mają one charakter odszkodowawczy.

Apelacje od wyroku z dnia 11 marca 2015 r. wnieśli zarówno powodowie, jak i pozwany.

Pozwany zarzucił naruszenie art. 361 § 2 k.c. w związku z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. w związku z art. 5 ustawy z 2004 r., art. 361 § 1 k.c. w związku z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. w związku z art. 5 ustawy z 2004 r., art. 363 § 2 i art. 481 § 1 i 2 w związku z art. 455 k.c. oraz przepisów postępowania dotyczących ustalenia kosztów procesu. Powodowie zarzucili naruszenie art. 6 i art. 361 § 1 k.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c.

Wyrokiem z dnia 12 lutego 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] zmienił zaskarżony wyrok jedynie w zakresie zawartych w nim rozstrzygnięć o kosztach procesu przed Sądem pierwszej instancji (pkt 1 - 3), oddalił w pozostałym zakresie apelację pozwanego (pkt 4), oddalił apelację powodów (pkt 5) i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 6).

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia art. 361 § 2 k.c. w związku z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. i w związku z art. 5 ustawy z 2004 r. oraz art. 361 § 1 k.c. w związku z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. i w związku z art. 5 ustawy z 2004 r. Sąd zgodził się z oceną Sądu Okręgowego o istnieniu związku przyczynowego między wydaniem decyzji wywłaszczeniowych a szkodą, którą ponieśli powodowie, polegającą na utracie własności wywłaszczonych nieruchomości. Nie przeczy temu fakt, że stwierdzenie wadliwości decyzji wywłaszczeniowych nastąpiło z przyczyn formalnych, a organ nadzorczy nie zanegował istnienia materialnoprawnych przesłanek wywłaszczenia. Wydanie decyzji wywłaszczeniowych z naruszeniem przepisów o właściwości w sytuacji, w której od ich doręczenia upłynęło 10 lat, wyłączyło możliwość stwierdzenia ich nieważności, co w pewnych przypadkach umożliwiałoby powodom odzyskanie wywłaszczonych nieruchomości. Powodowie utracili nieruchomości wskutek decyzji wywłaszczeniowych, a możliwość dochodzenia wynikłej z tych decyzji szkody otworzyły im decyzje stwierdzające ich wydanie z naruszeniem prawa.

Sąd wskazał, że argumentacja pozwanego, iż w razie wydania decyzji wywłaszczeniowych przez właściwy organ doszłoby do wywłaszczenia, ponieważ

spełnione były jego przesłanki wynikające z ówczesnie obowiązujących przepisów, nawiązuje do konstrukcji tzw. przyczyny rezerwowej. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego Sąd uznał, że w okolicznościach sprawy nie wystąpiły wynikające z niego warunki odwołania się do tej konstrukcji.

Sąd Apelacyjny nie zgodził się także z zarzutem naruszenia art. 363 § 2 i art. 481 § 1 i 2 w związku z art. 455 k.c. Podzielił pogląd Sądu Okręgowego, że w sytuacji, w której między chwilą wezwania pozwanego do zapłaty a chwilą wyrokowania nie doszło do wzrostu wartości nieruchomości, prawidłowe jest zasądzenie odsetek od chwili wezwania do zapłaty, a nie od chwili wyrokowania, gdyż nie spowoduje to zatarcenia funkcji odsetek, które – podobnie jako roszczenia główne powodów – mają w tym wypadku charakter odszkodowawczy.

Sąd Apelacyjny nie podzielił też zarzutów podniesionych w apelacji powodów.

Od wyroku z dnia 12 lutego 2016 r. skargę kasacyjną wniósł pozwany, który zaskarżył wyrok w stosunku do powodów Z.G., K.G., D.N., S.O. i S.M.. Zarzucił naruszenie art. 361 § 1 k.c. w związku z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. i w związku z art. 5 ustawy z 2004 r. oraz art. 363 § 2 i art. 481 § 1 i 2 w związku z art. 455 k.c. Wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i zmianę wyroku Sądu Okręgowego z dnia 11 marca 2015 r. przez oddalenie powództw powodów, bądź o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Naruszenie art. 361 § 1 k.c. w związku z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. i w związku z art. 5 ustawy z 2004 r. polegało – zdaniem pozwanego – na tym, że Sąd Apelacyjny przyjął, iż pomiędzy działaniem pozwanego polegającym na wydaniu wadliwych decyzji wyłączeniowych z dnia 13 stycznia 1978 r. i z dnia 18 stycznia 1978 r. a szkodą powodów wyrażającą się w obecnej wartości wyłączonej nieruchomości istnieje normalny związek przyczynowy.

Istota podniesionego przez pozwanego zarzutu sprowadza się do możliwości uwzględniania – w ramach oceny związku przyczynowego względnie przy ustalaniu wysokości szkody – tzw. przyczyny rezerwowej, którą w okolicznościach sprawy miałyby być to, że, gdyby przy wydawaniu decyzji wyłączeniowych nie doszło

do stwierdzonych przez organ nadzorczy w 2012 r. uchybień formalnych, zapadłyby decyzje tej samej treści, tj. dokonujące wyłączenia.

W wypadku, gdy zdarzeniem wyrządzającym szkodę jest wydanie wadliwej decyzji administracyjnej, stwierdzenie, że decyzja została wydana z naruszeniem prawa, przesądza o jej bezprawności. Orzeczenie nadzorcze (decyzja) wydane w tym przedmiocie wiąże sąd w zakresie istnienia tej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, nie przesądza jednak ani o istnieniu związku przyczynowego pomiędzy wadliwą decyzją a szkodą, której naprawienia dochodzi się w procesie, ani o powstaniu szkody i jej wysokości (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2004 r., II CK 433/02, nie publ., z dnia 14 marca 2014 r., III CSK 152/13, nie publ.).

Po pewnej ewolucji konstrukcja tzw. przyczyny rezerwowej respektowana jest w ten sposób, że przyjmuje się, iż inne zdarzenia lub stan rzeczy bierze się obecnie pod uwagę przy ocenie przesłanki wystąpienia szkody, co umożliwia w pewnych wypadkach uwzględnienie indywidualnych okoliczności sprawy i może doprowadzić do oddalenia powództwa w części lub w całości (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2013 r., I CSK 404/11, OSNC 2013, nr 9, poz. 110, z dnia 17 maja 2013 r., I CSK 535/12, nie publ., z dnia 14 marca 2014 r., III CSK 152/13, nie publ.). Chodzi o symetryczne uwzględnianie, w ramach dyferencyjnego ustalania szkody zarówno okoliczności dotyczących poszkodowanego (powiększających szkodę), jak i sprawcy szkody (zmniejszających szkodę).

W kontekście odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną wydaniem decyzji administracyjnej w orzecznictwie znane są zarówno przypadki, w ramach których Sąd Najwyższy przyjął, że w sytuacji jedynie formalnej wadliwości decyzji sąd może rozważać, czy – wobec istnienia materialnoprawnych przesłanek jej wydania – nie zachodzi brak przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej w postaci przerwania związku przyczynowego pomiędzy wydaniem tej decyzji a szkodą polegającą na utracie nieruchomości (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2004 r., II CK 433/02, z dnia 24 maja 2012 r., II CSK 558/11, nie publ.), jak i przypadki, w ramach których Sąd Najwyższy uznawał, że okoliczność w postaci stanu nieuchronności wyłączenia nie może być uważana za przyczynę rezerwową szkody wpływającą na wysokość odszkodowania, mającego

zrekompensować szkodę spowodowaną utratą prawa własności budynku wskutek wydania z naruszeniem art. 7 dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy (Dz. U. Nr 50, poz. 279 ze zm.) decyzji odmawiającej przyznania prawa własności czasowej (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2013 r., I CSK 404/11, OSNC 2013, nr 9, poz. 110, z dnia 17 maja 2013 r., I CSK 535/12, nie publ.), względnie, że okoliczność ta nie przerywa normalnego związku przyczynowego między wydaniem takiej decyzji a tą szkodą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2006 r., I CSK 90/05, OSNC 2006, nr 11, poz. 193).

Sąd Najwyższy przychylił się do zapatrywania, że nie można w ogólności wykluczyć założenia, iż w razie wydania decyzji administracyjnej, która okazała się wadliwa z przyczyn natury formalnej, na ewentualną odpowiedzialność za szkodę za wydanie takiej decyzji wpływ może mieć okoliczność, iż spełnione były przesłanki jej wydania o charakterze materialnoprawnym. Chodzi tu jednak o sytuację, w której w grę wchodziło wyłącznie wydanie takiej samej decyzji, jak decyzja dotknięta wadami natury formalnej, ale pozbawionej tych wad, a przy tym można przyjmować z dużym prawdopodobieństwem, że decyzja taka zapadłaby w postępowaniu, w którym była wydana decyzja obarczona wadami formalnymi, gdyby owe wady nie wystąpiły. Nie chodzi natomiast jedynie o nieuchronność wydania takiej samej decyzji, jak decyzja formalnie wadliwa, względnie innej decyzji wywołującej także szkodę, w (bliższej lub dalszej) przyszłości.

Przyjmując przedstawiony punkt widzenia stwierdzić należy, że trafny jest zarzut naruszenia art. 361 § 1 k.c. w związku z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. i w związku z art. 5 ustawy z 2004 r. Sąd Apelacyjny ograniczył się bowiem tylko do przytoczenia niektórych orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących tzw. przyczyny rezerwowej, ale w rzeczywistości w ogóle nie rozważył podnoszonej przez pozwanego okoliczności, że decyzje wyłączeniowe były obarczone jedynie wadą formalną i – gdyby wada ta nie wystąpiła – w myśl przepisów obowiązujących w chwili ich wydania zapadłyby decyzje o identycznej treści.

Naruszenia art. 363 § 2 i art. 481 § 1 i 2 w związku z art. 455 k.c. pozwany dopatrywał się w tym, że Sąd Apelacyjny przyjął, iż odsetki ustawowe od

pieniężnego świadczenia odszkodowawczego należą się od daty wcześniejszej niż data ustalenia odszkodowania, tj. data wyrokowania.

W świetle orzecznictwa dominuje pogląd, że w wypadku, w którym wysokość odszkodowania ustalana jest na dzień wyrokowania, odsetki ustawowe należą się dopiero od tej chwili (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 27/09, nie publ., z dnia 7 lipca 2011 r., II CSK 635/10, nie publ., z dnia 17 czerwca 2010 r., I CSK 308/09, nie publ., z dnia 9 stycznia 2013 r., III CSK 89/12, OSNC-ZD 2013, nr 3, poz. 65, z dnia 14 października 2016 r., I CSK 685/15, nie publ.). Pogląd ten jest wyczerpująco uzasadniony w judykaturze. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni go podziela i przychylił się do argumentacji, która jest na jego rzecz powoływana. Należy więc uznać, że – w okolicznościach sprawy – zarzut naruszenia art. 363 § 2 i art. 481 § 1 i 2 w związku z art. 455 k.c. jest uzasadniony.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zd. pierwsze oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

kc

aj